

Gymnázium Přírodní škola, o.p.s.
Profilová práce — třída Lambda
Vyšší stupeň studia
2017/2018

Matyáš Kadlčík

**Demografický vývoj Švýcarska
v průběhu 20. století v závislosti
na jeho historickém vývoji**

Vedoucí práce: Štěpán Macháček

Datum odevzdání: 1. 3. 2018

Seznam příloh

- Graf č.1 Natalita švýcarské populace mezi lety 1901-2000
- Graf č.2 Mortalita švýcarské populace mezi lety 1901-2000
- Graf č.3 Fertilita švýcarské populace mezi lety 1901-2000
- Graf č.4 Naděje dožití švýcarské populace mezi lety 1901-2000
- Graf č.5 Migrační saldo švýcarské populace mezi lety 1901-2000
- Graf č.6 Počet obyvatel švýcarské populace mezi lety 1901-2000
- Graf č.7 Přirozený přírůstek a migrace švýcarské populace mezi lety 1901-2000
- Graf č.8 Vybrané demografické ukazatele švýcarské populace mezi lety 1901-2000
- Obr. č.1 Demografická revoluce

Obsah

Úvod	3
Postup práce	3
Slovník pojmů	3
Obecně o Švýcarsku	4
Historie	4
Švýcarsko a demografická revoluce	6
Natalita	7
Mortalita	8
Fertilita	10
Naděje dožití	11
Migrační saldo	13
Počet obyvatel	15
Závěr	16
Literatura	19
Přílohy	20

Úvod

Cílem mojí práce bylo pokusit se vysledovat závislosti mezi demografickým vývojem a historickými událostmi Švýcarska ve 20. století. Demografický vývoj Švýcarska atypického svoji neutralitou mne zaujal natolik, že jsem se mu rozhodl věnovat ve své profilové práci. V práci porovnávám vybrané demografické ukazatele s historickými událostmi, které na ně mohly mít vliv. Práce je členěna do kapitol podle demografických ukazatelů.

Postup práce

Na začátku práce jsem provedl sběr dat. Nashromáždil jsem data o vybraných demografických ukazatelích ze stránek švýcarského federálního statistického úřadu. Dále jsem z literatury získal obecné informace o Švýcarsku, jeho historii a dalších událostech nebo obdobích, které mohly na švýcarskou populaci mít vliv. Poté jsem si nastudoval trendy vybraných demografických ukazatelů. Tyto data jsem následně porovnával pomocí grafů, které jsem vytvořil z dat demografických ukazatelů v Tabulkách Google. Výsledky srovnání jsem formuloval do mé práce.

Slovník pojmů

porodnost: rozlišujeme dva pojmy

- a) Hrubá míra celkové porodnosti (natalita), počet všech narozených za období (obvykle rok) na tisíc obyvatel středního stavu (průměr počtu obyvatel na začátku a na konci období).
- b) Hrubá míra porodnosti, počet živě narozených na tisíc obyvatel středního stavu

plodnost: rozlišujeme dva pojmy

- a) Hrubá míra plodnosti (fertilita), počet všech narozených na tisíc žen v reprodukčním věku (15-49 let)
- b) Čistá míra plodnosti (fertilita), počet živě narozených na tisíc žen v reprodukčním věku

úmrtnost:

- a) Hrubá míra úmrtnosti (mortalita), počet zemřelých na tisíc obyvatel středního stavu

střední délka života:

- a) střední délka života (naděje dožití), vyjadřuje počet let, který prožije osoba daného pohlaví ve věku x, vychází z předpokladu zachování stávajících úmrtnostních podmínek

věková struktura:

- a) věková struktura, vyjadřujeme ji rozdělením absolutního počtu obyvatelstva do x-letých skupin. Nejčastějším znázornění je věková pyramida

migrace: rozlišujeme několik pojmů

hrubá migrace

- a) hrubá míra imigrace (přistěhování), počet imigrantů za sledované období na tisíc obyvatel středního stavu
- b) hrubá emigrace (vystěhování), počet emigrantů ze sledované období na tisíc obyvatel středního stavu
- c) migrační saldo (čistá migrace), rozdíl mezi počtem migrantů a imigrantů

Obecně o Švýcarsku

Oficiální název: Švýcarská konfederace

Státní zřízení: federativní republika

Vznik: 1219

Počet obyvatel: 7 800 000

Rozloha: 41 285 km²

Úřední jazyky: němčina, francouzština, rétorománština, italština

Měna: švýcarský frank

Historie

5. století - Západ území dnešního Švýcarska obsadil germánský kmen Burgundů, východ a sever byl obsazen germánským kmenem Alemanů a jih Rétoromány, což jsou potomci starověkých Rétů.

13. století - Vznikl první spolek.

1245 - Začala válka dříve svobodných měst proti nadvládě Habsburků.

1291 - Schwytz, Unterwalden a Uri uzavřely Věčný spolek na obranu proti Habsburkům, tím položily základ Švýcarské konfederace.

14. století - Vznikla konfederace a rozrostla se

1316 - Ludvík IV. Barbor potvrdil kantonům nezávislost.

1332-1353 - Ke spolku se připojili: Luzern, Zurich, Glarus, Zug a Bern, tím vznikla Stará konfederace.

1361 - Karel IV. uznal platnost konfederace.

15. století - Ke konfederaci se připojovaly další oblasti. Švýcarská vojska obsazovala nové oblasti.

1415 - Ke konfederaci se připojilo Avgarsko.

1463-1467 - Probíhaly burgundské války.

1481 - Ke konfederaci se připojily kantony Fribourg a Solothurn.

16. století - Ke konfederaci se připojily další oblasti. Do některých kantonů se rozšířilo protestanství. Kvůli náboženským sporům vznikaly rozbroje mezi kantony.

1506 - Vznikla Švýcarská garda.

1513 - Ke konfederaci se připojil Appenzell.

1529-1531 - Probíhaly bitvy mezi katolickými a protestantskými kantony.

1536 - V Ženevě se usadil a začal kázat Jak Kalvín.

17. století - Nadále probíhaly náboženské spory.

1648 - Vestfálský mír potvrdil nezávislost Švýcarské konfederace.

1655-1656 - Proběhla válka mezi katolickými kantony Curych a Bern.

1685 - Do Švýcarska přišli hugenoti.

18. století - Probíhají náboženské spory. Prosperuje hodinářství hugenotů. Skončila konfederace.

1712 - Udála se nábožensky motivovaná bitva, která skončila vítězstvím protestantů.

1798 - Celé území konfederace bylo obsazeno Francií, Vznikla Helvetská republika. Byla vytvořena nová ústava. Tím přišly kantony o nezávislost. Všechny kantony se nehledě na vyznání postavily na odpor Francii.

19. století - Byla vytvořena nová ústava.

1803 - Napoleon podlehl švýcarskému odporu, obnovil nezávislost kantonů a vytvořil nové kantony.

1815 - Vídeňský kongres obnovil švýcarskou nezávislost a evropskými mocnostmi byla odsouhlasena švýcarská věčná nezávislost. Ke konfederaci se připojily kantony Genéve, Neuchatel a Wallis.

1874 - Byla rozšířena a přijata nová ústava. Vznikla vláda s dvoukomorovým parlamentem. Novou ústavou se podařilo uklidnit náboženské spory.

20. století -

1914-1918 - Švýcarsko oficiálně do 1. světové války nezasáhlo, přesto udržovalo v pohraničí vojska, fungovalo jako prostředník mezi válčícími stranami v rámci Červeného kříže a poskytovalo azyl uprchlíkům.

1918 - Versailleská smlouva potvrdila švýcarskou neutralitu.

1919 - Evropu včetně Švýcarska zasáhla epidemie španělské chřipky.

20. léta - Švýcarsko zasáhla ekonomická krize, která zvýšila nezaměstnanost.

30. léta - Byly zavedeny anonymní bankovní účty na ochranu peněz Židů. Švýcarsko zmobilizovalo vojska a připravovalo se na válku.

1936 - Nastala devalvace švýcarského franku.

40. léta - Obě válčící strany ve druhé světové válce využívaly švýcarské banky. I proto zůstalo Švýcarsko neutrální. Švýcaři během války zbohatli, kupovali od Němců zlato, Němci si za peníze obdržené za zlato nechali od Švýcarů vyrábět zbraně.

Švýcarsko se kromě několika leteckých akcí do bojů nezapojovalo. Švýcarsko uplatňovalo protizidovskou politiku, Židé nebyli do země přijímáni.

1959 - V referendu byl zamítnut návrh na udělení volebního práva ženám.

60. léta - Švýcarský průmysl byl na vzestupu.

1963 - Švýcarsko vstoupilo do Evropského sdružení volného obchodu. A stalo se členem Rady Evropy.

1964 - Švýcarsko vstoupilo do Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj.

70. léta - Nastal hospodářský pokles.

1971 - Ženy získaly volební právo.

1979 - Vznikl nový kanton Jura.

80. léta - Přišel hospodářský růst.

90. léta - Pokračoval hospodářský růst.

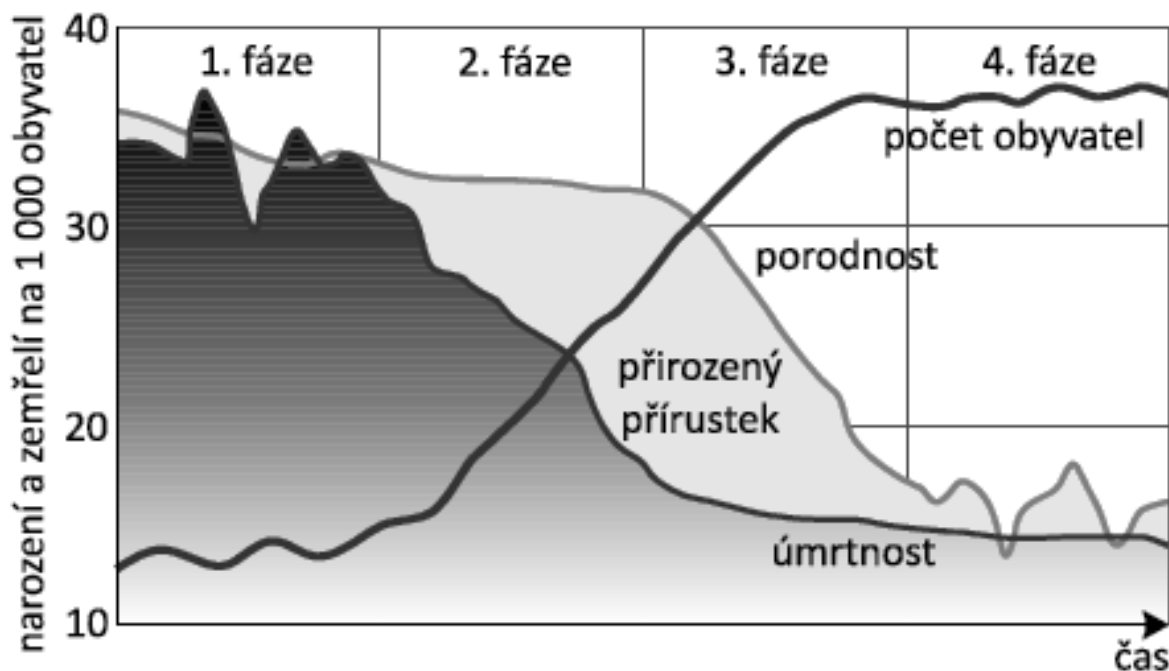
1992 - Švýcarsko se stalo členem Mezinárodního měnového fondu a Světové banky.

Švýcaři odmítli v referendu vstup do EU.

1995 - Švýcarsko vstoupilo do Mezinárodní obchodní organizace.

1996 - Švýcarsko navázalo spolupráci s NATO.

Švýcarsko a demografická revoluce

Obr. č. 1 Demografická revoluce, zdroj: <http://docplayer.cz/1092146-Zaklady-geografie-obyvatelstva-a-sidel.html>

Demografická revoluce je ojedinělý proces změny demografické reprodukce. Vzniká na určitém stupni populačního rozvoje a na jiném opět končí. Projevuje se především poklesem hrubé míry porodnosti a úmrtnosti. Klesá také kojenecká úmrtnost a zvyšuje se střední délka života, dochází ke stabilizaci růstu populace. Demografická revoluce je děj, který spojuje dvě periody poměrně vyváženého přirozeného pohybu obyvatelstva. Průběh demografické revoluce rozdělujeme do dvou až čtyř fází a rozlišujeme tři typy podle synchronizace změny porodnosti a úmrtnosti v průběhu fází revoluce.

U francouzského typu nastává pokles porodnosti a úmrtnosti téměř současně v obou fázích revoluce. To způsobí poměrně nízký nárůst populace.

U anglického typu klesá úmrtnost v obou fázích, porodnost ale v první fázi stagnuje, v druhé fázi prudce klesá. To má za následek relativně prudký nárůst populace.

U japonsko-mexického typu také dochází k poklesu úmrtnosti v obou fázích. Porodnost v první fázi stoupá a v druhé prudce klesá. To má za následek ještě prudší nárůst počtu obyvatel.

Demografickou revoluci obvykle rozdělujeme do čtyř období.

1. fáze

Jsou velmi nízké standardy osobní hygieny, medicína není rozvinuta. Porodnost i úmrtnost jsou na relativně vysoké úrovni a kolísají podle okolností. V této fázi se dnes nachází neméně rozvinuté regiony jako země střední a východní Afriky a střední a jižní Asie.

2. fáze

Jsou vyšší standardy osobní hygieny, používají se modernější medicínské postupy. Porodnost má stále vysoké hodnoty a úmrtnost výrazně klesá. V důsledku toho populace rychle roste. V této fázi se nachází země západní Afriky, střední a jižní Asie

3. fáze

Sílí suburbanizace a je vyvíjen ekonomický a sociální tlak na vícečetnou rodinu. Důsledkem je prudký pokles porodnosti, téměř na úroveň úmrtnosti. Úmrtnost mírně klesá a stabilizuje se. Populace stále roste, ale méně intenzivně než v předchozí fázi. V této fázi se nachází například některé země Latinské Ameriky a jihovýchodní Asie a Oceánie.

4. fáze

Je vyspělá medicína, ekonomika je na dobré úrovni. Jedná se o období, kdy se porodnost a úmrtnost ustálí na relativně nízké úrovni. Země, které se v tomto stádiu nachází, respektive už jím prošly, například státy západní a severní Evropy, mají ukončenou i takzvanou druhou demografickou revoluci.

Druhá demografická revoluce (přechod)

Tento termín byl zaveden v reakci na značnou proměnu demografického chování ve státech, které už prošly čtvrtou fází demografické revoluce. Hlavním rysem tohoto jevu je hluboký pokles plodnosti pod hranici 2,1, která zaručuje alespoň zachovnou úroveň populačního růstu. Tento jev je v západní a severní Evropě pozorován od 60. let 20. století. Dalším významným rysem je trvalé zlepšování naděje dožití v důsledku růstu životní úrovně. Tyto dva jevy mají za následek demografické stárnutí populace.

Jako příčina druhé demografické revoluce se uvádí změny hodnot populace, především nárůst individualismu.

Švýcarsko patří do skupiny států západní a severní Evropy, které prošly oběma takzvanými demografickými revolucemi. To se projevuje i na mnoha demografických ukazatelích. Ve 20. století celkově klesá plodnost, porodnost a úmrtnost, naopak stoupá naděje dožití a počet obyvatel, což je zapříčiněno imigrací. Viz graf č.1 (respektive graf č.3) a graf č.2.

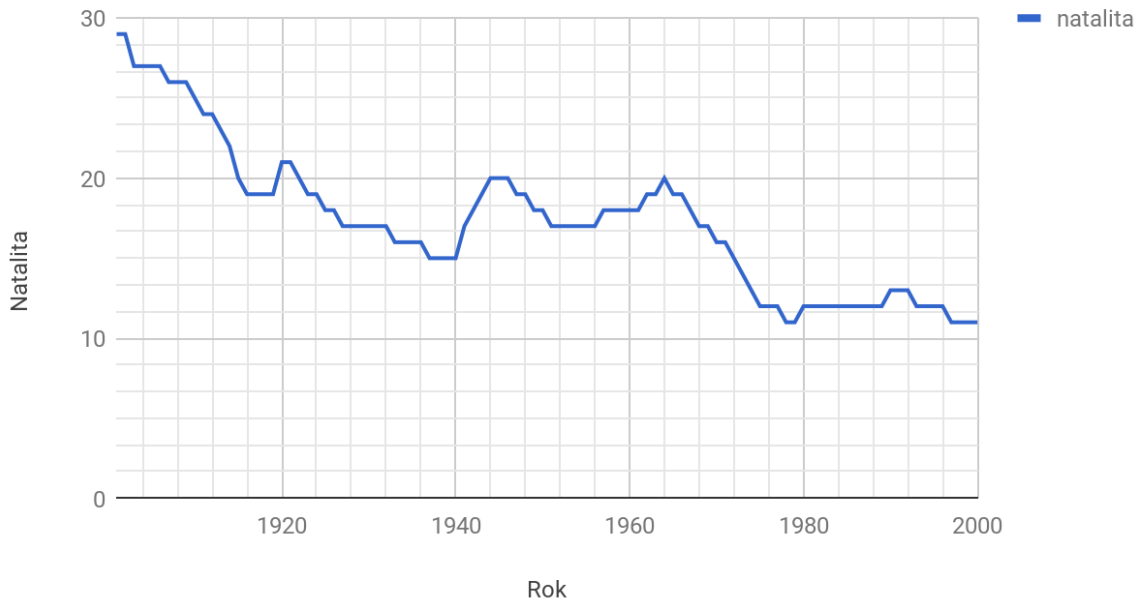
Natalita

Obecný trend

Porodnost jako výstižný demografický ukazatel je možné brát pouze do 19. století ve vyspělých zemích a do 20. století v rozvojových zemích. Což je doba, kdy lze považovat věkovou strukturu za stálou. Od této doby je porodnost spíše ukazatelem aktuální věkové struktury či různých přijatých populačních opatření než úrovně plodnosti populace. Natalita je považována za hrubou všeobecnou míru, která nezohledňuje vnitřní diference souboru. Je vhodná pro mezo a makroprostory světa.

Vzhledem k tomu, že rozsah méj práce zahrnuje pouze jednu zemi ve 20. století, porodnost je jako demografický ukazatel ve vyspělé zemi, kterou je Švýcarskou, omezená.

Natalita švýcarské populace mezi lety 1901-2000

Graf č. 1 Natalita švýcarské populace mezi lety 1901-2000, zdroj: švýcarský federální statistický úřad www.bfs.admin.ch

Natalita švýcarské populace během 20. století celkově klesala s výkyvy. V roce 1901 činila 29, v roce 2000 činila natalita 11. Mezi lety 1901 a 1916 klesla natalita z 29 na 19. Mezi lety 1916 a 1919 natalita stagnovala na 19. Mezi lety 1919 a 1921 stoupla natalita z 19 na 21. Mezi lety 1921 a 1940 natalita opět klesla na z 21 na 15. Mezi lety 1940 a 1944 natalita stoupla z 15 na 20. Mezi lety 1940 a 1951 natalita klesla z 21 na 17. Mezi lety 1951 a 1964 natalita stoupla z 17 na 20. Mezi lety 1964 a 1978 natalita klesla z 20 na 11. Mezi lety 1978 a 2000 natalita téměř stagnovala, maximální dosažená hodnota byla 13 v letech 1990-1992 a minimální 11 v letech 1977-1978 a 1998-2000.

Nejprudší pokles byl zaznamenán mezi lety 1902 a 1916 kdy natalita klesla z 29 narozených na 16 a mezi lety 1964 a 1978 kdy natalita klesla z 20 na 11 narozených. Strmý nárůst natality byl zaznamenán mezi lety 1940 a 1944 kdy natalita vzrostla z 15 na 20 narozených. Stagnace probíhala mezi lety 1972 a 2000 kdy se natalita pohybovala mezi 11 a 13 narozenými.

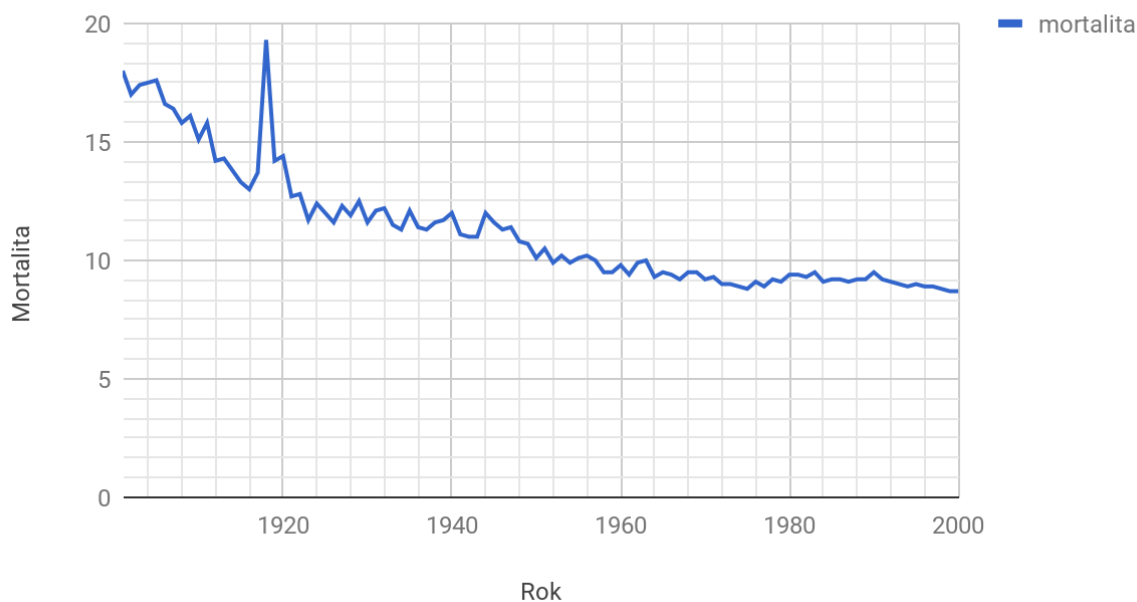
Mortalita

Obecný trend

Celosvětová úmrtnost má sestupný trend. V první polovině 50. let dosahovala téměř 20 ‰, od přelomu století stagnuje na hodnotě 9 ‰. Nejvyšší hodnoty se evidují v Africe, jejíž průměr je 14 ‰. Evropská mortalita je mírně nadprůměrná, dosahuje 11 ‰. Podprůměrné míry mortality jsou v Latinské Americe 11 ‰. Pro vyspělé země, které mají obvykle nízkou

intenzitu úmrtnosti, je typická mužská nadúmrtnost, v rozvojových zemích, které mají obvykle vyšší intenzitu úmrtnosti, lze nalézt nadúmrtnost žen. Vyšší hodnoty úmrtnosti lze pozorovat u nejmladších věkových skupin. Střední věkové skupiny jsou charakteristické minimální úmrtností. Nárůst úmrtnosti probíhá od třiceti let u žen a od čtyřiceti let u mužů.

Mortalita švýcarské populace mezi lety 1901-2000

Graf č. 2 Mortalita švýcarské populace mezi lety 1901-2000, zdroj: švýcarský federální statistický úřad www.bfs.admin.ch

Mortalita švýcarské populace během 20. století celkově klesala s výkyvy. V roce 1901 činila 18 zemřelých, v roce 2000 činila 8,7 zemřelých. Mezi lety 1901 a 1916 mortalita klesla z 18 na 13. Mezi lety 1916 a 1918 mortalita stoupla z 13 na 19,3. Mezi lety 1918 a 1923 mortalita klesla z 19,3 na 11,7. Mezi lety 1923 a 1944 mortalita stagnovala, maximální dosažená hodnota byla 12,5 v roce 1929 a minimální 11 v letech 1942-1943. Mezi lety 1944 a 1952 mortalita klesla z 12 na 9,9. Mezi lety 1952 a 2000 mortalita mírně klesla, maximální hodnota byla 10,2 v roce 1953 a minimální 8,7 v roce 2000.

Nejstrmější klesání bylo zaznamenáno mezi lety 1918 a 1923, kdy mortalita klesla z 19,3 na 11,7 zemřelých. Další klesání bylo zaznamenáno mezi lety 1901 a 1916, kdy mortalita klesla z 18 na 13 zemřelých. Strmý nárůst mortality byl zaznamenán mezi lety 1916 a 1918 kdy mortalita vrostla z 13 na 19,3 zemřelých. Od roku 1923 křivka mortality poměrně pravidelně stoupá a klesá v rozhraní 11 zemřelých z let 1942 a 1943 a 12,5 zemřelých z roku 1929. Od roku 1944 křivka klesá a od roku 1958 stagnuje kolem 9 zemřelých.

Důvody

Na počátku století do roku 1916 mortalita poměrně prudce klesala a to v důsledku probíhající 3. fáze demografické revoluce. Příčinou prudkého nárůstu mortality na konci války byla epidemie španělské chřipky, která zasáhla i Švýcarsko. Po první světové válce přibližně do poloviny 60. let mortalita pozvolna klesala. A to kvůli probíhající 4. fázi demografické revoluce, kdy se mortalita postupně stabilizuje na nízké úrovni. Od poloviny

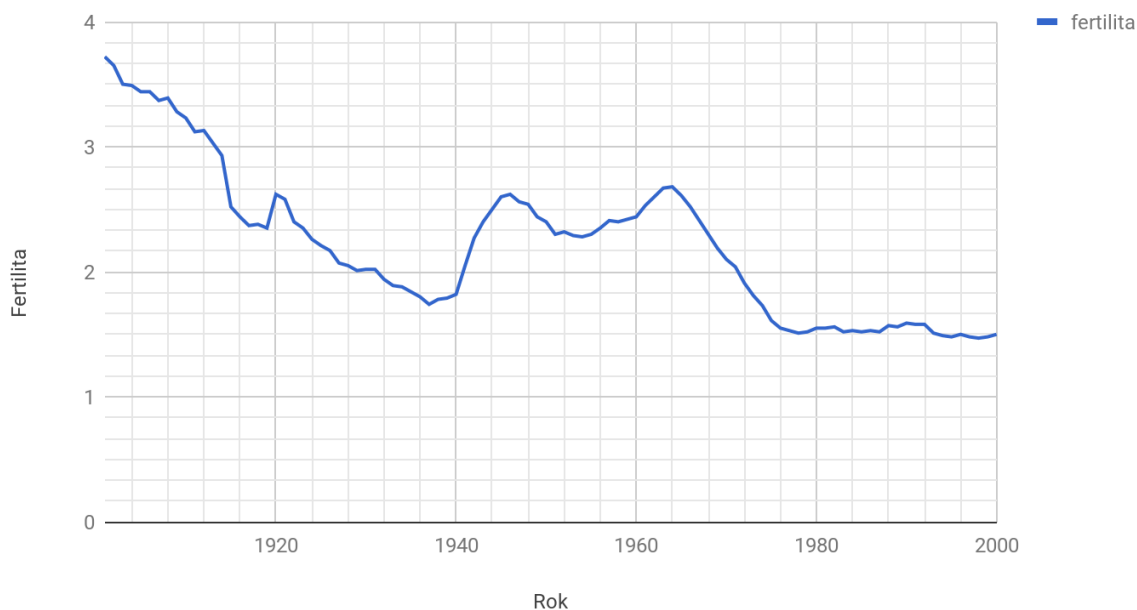
60. let do konce století mortalita stagnovala ne velmi nízkých hodnotách a to v důsledku velmi pokročilé zdravotní péče a vysokým životním standardům.

Fertilita

Obecný trend

Celosvětový průměr fertility činí 21 ‰, nad průměrem je z kontinentů pouze Afrika, jejíž fertilita je 38 ‰ a stále mírně roste. Latinská Amerika je na celosvětovém průměru 21 ‰ a fertilita mírně klesá. Asie je pod celosvětovým průměrem, její fertilita dosahuje hodnoty 19 ‰ a klesá. Nejnižší hodnoty dosahuje Evropa 10 ‰. Průměr úhrnné plodnosti stagnuje na 2,7 dítěte připadajícího na jednu ženu v reprodukčním věku. Africká úhrnná plodnost dosahuje hodnoty 5,0 a stále mírně roste, čímž zvedá světový průměr. Nejnižší hodnotu 1,5, která v poslední době mírně roste, má Evropa, pro kterou je charakteristická zúžená reprodukce.

Fertilita švýcarské populace mezi lety 1901-2000

Graf č.3 Fertilita švýcarské populace mezi lety 1901-2000, zdroj: švýcarský federální statistický úřad www.bfs.admin.ch

Fertilita švýcarské populace během 20. století celkově klesala s výkyvy. V roce 1901 činila fertilita 3,65 a v roce 2000 2. Mezi lety 1901 a 1918 klesla fertilita z 3,65 na 2,35. Mezi lety 1918 a 1919 fertilita stoupla z 2,35 na 2,62. Mezi lety 1919 a 1934 fertilita klesla z 2,62 na 1,74. Mezi lety 1934 a 1945 fertilita stoupla z 1,74 na 2,62. Mezi lety 1945 a 1953 fertilita klesla z 2,62 na 2,28. Mezi lety 1953 a 1963 fertilita stoupla z 2,28 na 2,68. Mezi lety 1963 a 1977 fertilita klesla z 2,68 na 1,51. Mezi lety 1977 a 2000 fertilita stagnovala, maximální hodnota byla 1,59 v roce 1989 a minimální 1,47 v roce 1997.

Nejstrmější klesání bylo zaznamenáno mezi lety 1911 a 1916, kdy fertilita klesla z 3-13 na 2,37 a mezi lety 1963 a 1976, kdy fertilita klesla z 2,68 na 1,53. Strmý nárůst byl zaznamenán mezi lety 1939 a 1945 kdy fertilita stoupla z 1,82 na 2,62 a mezi lety 1999 a 2000 kdy fertilita

stopla z 1,5 na 2. Období stagnace bylo zaznamenáno mezi lety 1977 a 2000 kdy se fertilita pohybovala mezi 1,47 a 1,59.

Důvody

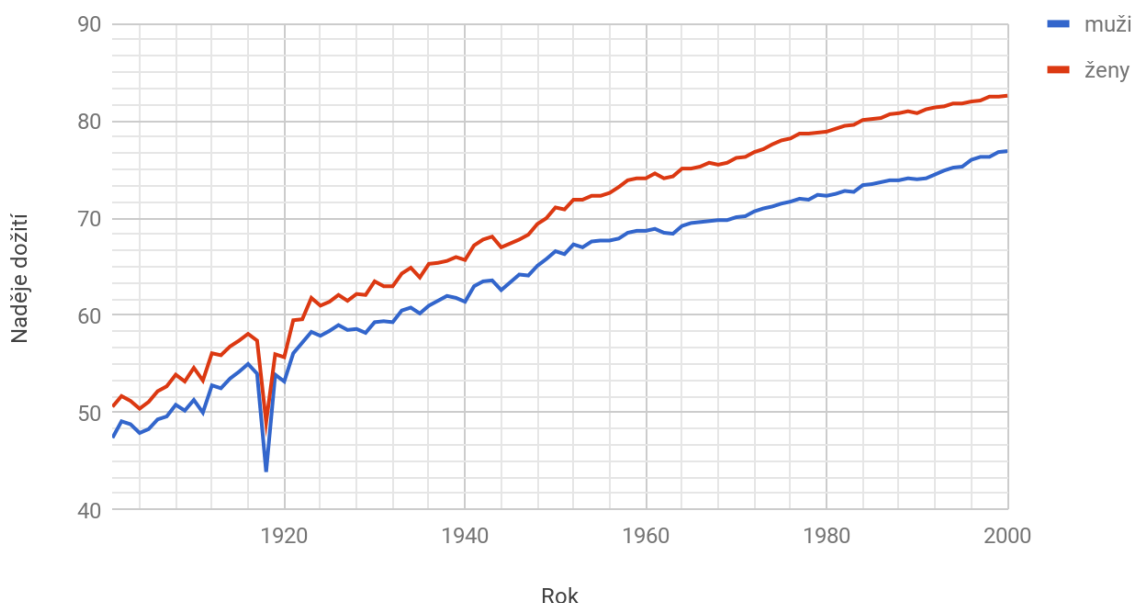
Pravděpodobný důvod klesání fertility mezi lety 1901 a 1916 je, že se Švýcarsko nacházelo v 3. fázi demografické revoluce, kdy nastává prudký pokles porodnosti a plodnosti v důsledku sociálních tlaků na vícečetnou rodinu a kvůli klesání kojenecké úmrtnosti. Mezi lety 1916-1919 se pokles zastavil a dokonce lehce vzrostl. Švýcarsko se sice 1. světové války přímo neúčastnilo, ale po válce se Evropou prohnala epidemie španělské chřipky, která zasáhla i Švýcarsko, rostla mortalita, což zapříčinilo lehký nárůst plodnosti. Plynulé klesání mezi lety 1919-1936 by mohlo být součástí 3. fáze demografické revoluce, které navazovalo na trend před válkou. Podle teorie demografické revoluce by po prudkém klesání porodnosti a plodnosti v 3. fázi, měla nastat stagnace v 4. fázi. Hodnoty fertility, ale ukazují poměrně prudký nárůst mezi lety 1936 a 1945. Ani 2. světová válka na tento trend neměla vliv. Pro toto období jsem nevysledoval žádné vysvětlení. Mezi lety 1945-1963 došlo k relativně plynulému poklesu a následnému nárůstu plodnosti na přibližně počáteční úroveň. Toto období bych klasifikoval jako 4. fázi demografické revoluce, kdy se hodnoty fertility stabilizují v důsledku stoupaní životní úrovně a minimální kojenecké úmrtnosti. Mezi lety 1963-1978 fertilita poměrně relativně konstantně klesala. Důvodem tohoto poklesu může být druhá demografická revoluce, jež začala se v západní Evropě v 60. letech a je důsledkem změny hodnot v populaci. Stagnace kolem hodnoty 1,5 probíhala mezi lety 1978-2000. Tato úroveň fertility, která je hluboko pod záchovnou úrovní, je následek druhé demografické revoluce.

Naděje dožití

Obecný trend

Prudký nárůst naděje dožití byl ve světě zaznamenán v posledních 100-150 letech, přičemž hlavní nárůst se týkal především vyspělých zemí. Světová naděje dožití činí 68 let dohromady pro obě pohlaví, přičemž v rozvinutých regionech je to 77 let a v nejméně rozvinutých 66 let. Nejvyšší naděje dožití je v Severní Americe (78 let, muži 75 let, ženy 81 let), Evropě (75 let, muži 71 let, ženy 79 let) a v Austrálii a na Novém Zélandě (81 let, muži 79 let, ženy 83 let). Nejnižší naděje dožití je typická pro Afriku (53 let, muži 52 let, ženy 54 let).

Naděje dožití švýcarské populace mezi lety 1901-2000

Graf č. 4 Naděje dožití švýcarské populace mezi lety 1901-2000, zdroj: švýcarský federální statistický úřad www.bfs.admin.ch

Naděje dožití švýcarské populace během 20. století celkově stoupala s výkyvy a rozdíl mezi muži a ženami se zvětšoval. V roce 1901 byla naděje dožití švýcarských žen 50,6 let a švýcarských mužů 47,7 let, rozdíl tedy činil 2,9 roku a v roce 2000 byla naděje dožití švýcarských žen 82,6 let a švýcarských mužů 76,9 let, rozdíl tedy činil 5,7 let. Mezi lety 1901 a 1916 stoupla naděje dožití švýcarských žen z 50,6 let na 58,1 let, švýcarských mužů z 47,7 let na 50 let a rozdíl stoupl z 2,9 roku na 3,1 roku. Mezi lety 1916 a 1918 klesla naděje dožití švýcarských žen z 58,1 na 49 let, švýcarských mužů z 55 na 43,9 let a rozdíl stoupl z 3,1 na 5,1 let. Mezi lety 1918 a 1919 stoupla naděje dožití švýcarských žen z 49 na 56 let, švýcarských mužů z 43,9 na 53,9 let a rozdíl stoupl z 5,1 na 2,1 roku. Mezi lety 1919 a 1920 klesla naděje dožití švýcarských žen z 56 na 55,7 let, švýcarských mužů z 53,9 na 53,2 a rozdíl stoupl z 2,1 na 2,5 roku. Mezi lety 1920 a 1923 naděje dožití švýcarských žen stoupla z 55,7 na 61,8 let, švýcarských mužů z 53,2 na 58,3 let. Mezi lety 1923 a 2000 naděje dožití švýcarských žen téměř kontinuálně stoupla z 61,8 na 82,6 let, švýcarských mužů z 58,3 na 76,9 let.

Nejstrmější klesání naděje dožití bylo zaznamenáno mezi lety 1916 a 1918, kdy klesla naděje dožití švýcarských žen z 58,1 na 49 let, švýcarských mužů z 55 na 43,9 let.

Nejstrmější stoupání bylo zaznamenáno mezi lety 1918 a 1919, kdy naděje dožití švýcarských žen stoupla ze 49 na 56 let, švýcarských mužů ze 43,9 na 53,9. Vyjma tyto výkyvy naděje dožití relativně konstantně stoupala.

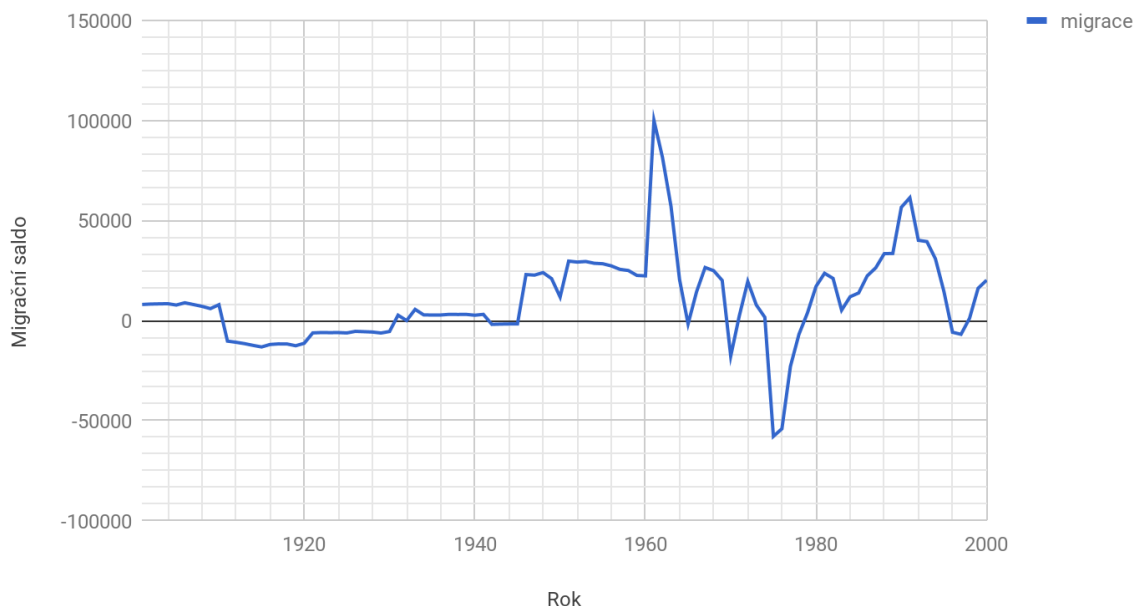
Důvody

Naděje dožití na počátku století do roku 1916 poměrně prudce stoupala. A to v důsledku zlepšování životních podmínek, a klesání mortality. Důvodem prudkého poklesu naděje dožití v letech 1916-1918 je vysoká mortalita, kterou zapříčinila epidemie španělské chřipky.

Od konce epidemie roku 1922, kdy se naděje dožití dostala přibližně na úroveň před epidemií, naděje dožití stoupala relativně konstantně až do konce století. A to v důsledku zlepšující se medicíny a životní úrovně.

Migrační saldo

Migrační saldo švýcarské populace mezi lety 1901-2000

Graf č. 5 Migrační saldo švýcarské populace mezi lety 1901-2000, zdroj: švýcarský federální statistický úřad www.bfs.admin.ch

Migrační saldo mělo ve Švýcarsku během 20. století velké výkyvy, celkově stoupl. V roce 1901 dosahovalo migrační saldo hodnoty 8078 a v roce 2000 20224. Mezi lety 1901 a 1910 kleslo migrační saldo z 8078 na 7958. Mezi lety 1910 a 1911 kleslo migrační saldo ze 7958 na -10231. Mezi lety 1911 a 1920 migrační saldo kleslo z -10231 na -11319. Mezi lety 1920 a 1921 migrační saldo stoupl z -11319 na -6129. Mezi lety 1921 a 1930 migrační saldo stoupl z -6129 na -5431. Mezi lety 1930 a 1933 migrační saldo stoupl z -5431 na 5627. Mezi lety 1933 a 1941 migrační saldo kleslo z 5327 na 3139. Mezi lety 1941 a 1942 migrační saldo kleslo z 3139 na -1866. Mezi lety 1942 a 1945 migrační saldo stoupl z -1866 a na -1638. Mezi lety 1945 a 1946 migrační saldo stoupl z -1639 na 23033. Mezi lety 1946 a 1950 migrační saldo kleslo z 23033 na 11796. Mezi lety 1950 migrační saldo stoupl z 11796 na 29749. Mezi lety 1950 a 1960 migrační saldo kleslo z 29749 na 22375. Mezi lety 1960 a 1961 migrační saldo stoupl z 22375 na 100048. Mezi lety 1960 a 1965 migrační saldo kleslo ze 100048 na -1656. Mezi lety 1965 a 1967 migrační saldo stoupl z -1656 na 26562. Mezi lety 1967 a 1970 migrační saldo kleslo z 26562 na -17761. Mezi lety 1970 a 1972 migrační saldo stoupl z -17761 na 19571. Mezi lety 1971 a 1975 migrační saldo kleslo z 19571 na -57847. Mezi lety 1975 a 1981 migrační saldo stoupl z -57847 na 23677. Mezi lety 1981 a 1983 migrační saldo kleslo z 23677 na 5217. Mezi lety 1983 a 1991

migrační saldo stoupl z 5217 na 61440. Mezi lety 1991 a 1997 migrační saldo kleslo z 61440 na -6834. Mezi lety 1997 a 2000 migrační saldo stoupl z -6834 na 20224.

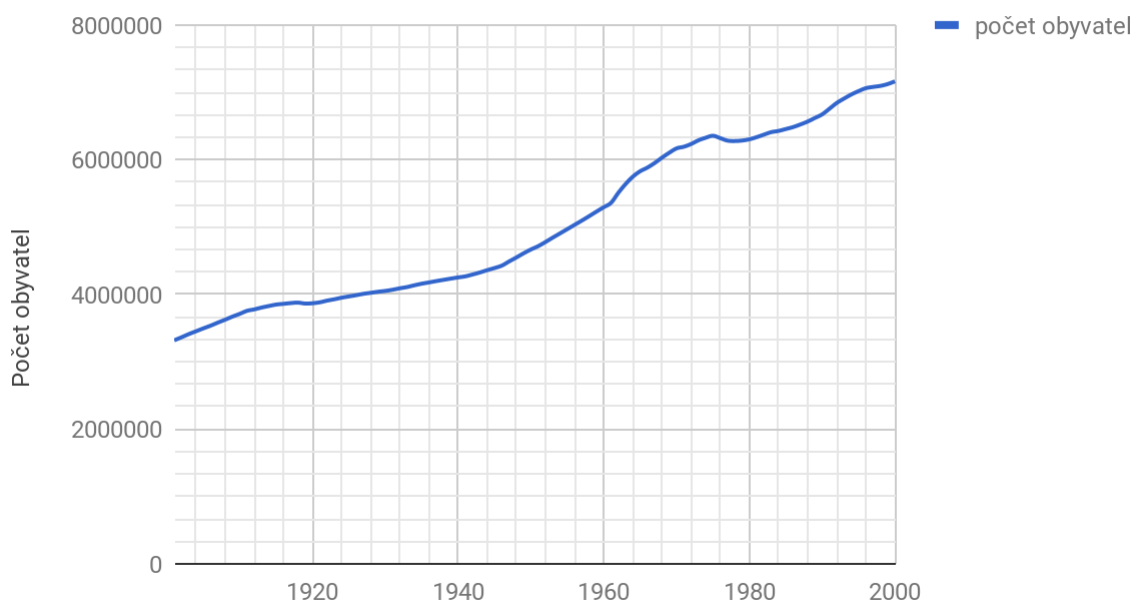
Nejstrmější klesání bylo zaznamenáno mezi lety 1961 a 1965, kdy migrační saldo kleslo z 100048 na -1656, mezi lety 1974 a 1975, kdy migrační saldo kleslo z 1656 na -57847 a mezi lety 1991 a 1997, kdy migrační saldo kleslo z 61440 na -6834. Nejstrmější stoupání bylo zaznamenáno mezi lety 1960 a 1961, kdy migrační saldo stoupl z 22375 na 100048 a mezi lety 1975 a 1981, kdy migrační saldo stoupl z -57847 na 23677. Období relativní stagnace trvalo mezi lety 1900 a 1945 kdy se migrační saldo pohybovalo kolem nuly a to mezi hodnotami -13152 a 8462.

Možné důvody

Mezi lety 1945-1955 nastal příliv migrantů z jižní Evropy do industrializovaného západu, z důvodu populačních transferů v důsledku války, velkým příjemcem bylo i Švýcarsko. V roce 1970 zavedla švýcarská vláda novou švýcarskou politiku, která měla regulovat počet migrantů, ale zároveň uspokojovat poptávku po pracovní síle. Kvóty na přijetí sezónních nebo ročních pracovníků se vytvářeli podle odlivu migrantů v předchozím roce. Tyto kvóty byly ale přesahovány až o 50% především 1970-1973. Díky ropným šokům se zpomalila ekonomika a v letech 1974-1976 se snížil počet pracovních míst o 256000 z toho 171000 náleželo cizincům. To způsobilo odliv, protože v té době neexistovala obecná podpora v nezaměstnanosti. V roce 1979 dosáhl počet imigrantů minima v 80. letech zase rostl. V 80. letech stouply formy přistěhovalectví, které nespádaly pod kvóty. Také stoupla migrace za účelem sjednocování rodin. I díky krizi v Turecku, Zairu Chile a na Srí Lance stoupl roční počet migrantů 1981-1990 z 20000 na 30000. V roce 1990 byl pro neefektivnost zrušen model kvót a byl zaveden three-circle model, který upřednostňoval migranty z EU a podobných zemí. Po pádu železné opony začal počet migrantů narůstat. V roce 1999 vyvrcholil příliv migrantů díky migrantům z Jugoslávie, kteří odcházeli kvůli válce v Kosovu. V roce 1999 bylo 46000 žadatelů o azyl. V 90. letech zažila ekonomika další recesi, po které ale nenásledoval tak masový exodus, protože už existovala podpora v nezaměstnanosti.

Počet obyvatel

Počet obyvatel švýcarské populace mezi lety 1901-2000

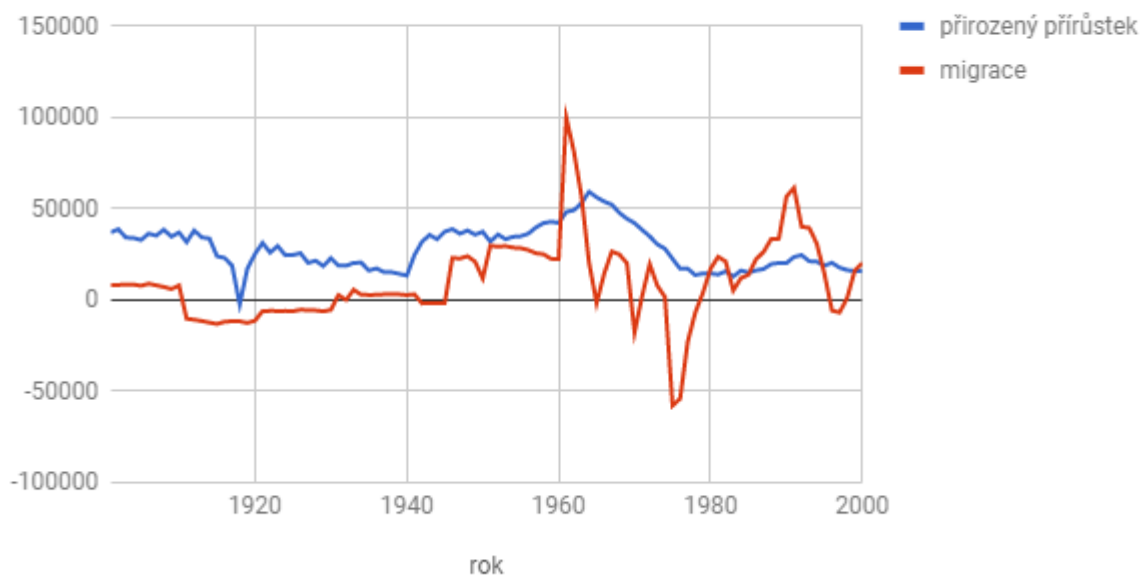
Graf č.6 počet obyvatel švýcarské populace mezi lety 1901-2000, zdroj: švýcarský federální statistický úřad www.bfs.admin.ch

Počet obyvatel Švýcarska ve 20. století celkově stoupl s výkyvy. V roce 1900 žilo ve Švýcarsku 3318985 obyvatel a v roce 2000 7164444 obyvatel. Počet obyvatel celé období relativně konstantně stoupal, až na jeden malý pokles mezi lety 1975 a 1978, kdy počet obyvatel klesl z 6356285 na 6278319.

Důvody

Růst populace je důsledkem kombinace několika faktorů. Snižující se mortality, která spolu se zvyšováním naděje dožití udržuje kladný přirozený přírůstek. Na počet obyvatel má také vliv migrace. Masivní emigrace v 70. letech zapříčinila jediný pokles počtu obyvatel Švýcarska ve 20. století.

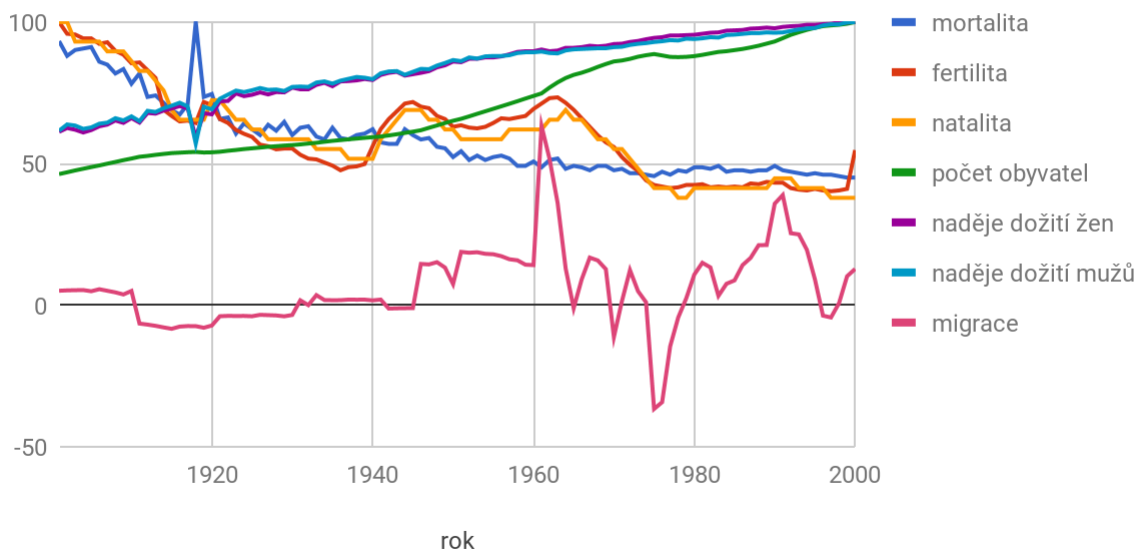
Přirozený přírůstek a migrace švýcarské populace mezi lety 1901-2000

Graf č. 7 Přirozený přírůstek a migrace švýcarské populace mezi lety 1901-2000, zdroj: švýcarský federální statistický úřad www.bfs.admin.ch

Závěr

Vybrané demografické ukazatele švýcarské populace mezi lety 1901-2000

Graf č. 8 Vybrané demografické ukazatele švýcarské populace mezi lety 1901-2000, zdroj: švýcarský federální statistický úřad www.bfs.admin.ch

Absolutní hodnoty ukazatelů se pohybují od jednotek po miliony. Abych mohl všechny ukazatele vložit do jednoho grafu, vyjádřil jsem si jejich hodnoty v procentech, přičemž 100 % je nejvyšší hodnota ze sledovaného období. U migrace je 100 % rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší hodnotou.

Všechny demografické ukazatele kromě migračního salda neměly během 20. téměř žádné extrémní výkyvy, výjimku tvoří období konce první světové války, kdy v Evropě byla epidemie španělské chřipky. Na rozdíl od ostatních ukazatelů mělo migrační saldo během 20. století poměrně velké výkyvy. Tyto výkyvy byly zapříčiněny migrační politikou, kterou Švýcarsko v průběhu století několikrát změnilo. Díky své neutralitě nebylo Švýcarsko vystaveno některým populaci ovlivňujícím vlivům jako ostatní země Evropy, především se vyhnulo úbytku obyvatel v důsledku válek. Ale ani politická neutralita nezabránila epidemii španělské chřipky překročit hranice a náhle vytrhnou demografické ukazatele z dosavadního trendu. Po této epidemii se většina ukazatelů stabilizovala a pokračovala v předchozím trendu až do konce století. Fertilita a natalita měly výkyvy i po epidemii a stabilizovaly se až v 70. letech, kdy pravděpodobně ve Švýcarsku skončila druhá demografická revoluce. Výkyvy fertility a natality se na ostatních ukazatelích výrazně neprojeví. Kromě specifické migrace se všechny ukazatele ve druhé polovině 20. století vyrovnávají, neboli se zpomaluje jejich vývoj, nebo dokonce stagnují. To je pravděpodobně následkem vyspělosti státu v mnoha ohledech (ekonomické, sociální služby, medicína atd.).

V práci jsem se pokusil vysledovat závislosti mezi demografickými ukazateli a historickými událostmi. Při hledání závislostí jsem si uvědomil, že na demografický vývoj jakékoli

populace má vliv spoustu faktorů jako například vládní regulace, světová ekonomická situace, války a další události. Proto pro mne bylo těžké zahrnout do své práce alespoň zlomek těchto faktorů a správně je spojit s demografickými trendy. Přesto se mi podařilo splnit záměr se kterým jsem tuto práci dělal. Úspěšně jsem našel souvislosti mezi demografickými ukazateli a událostmi, které na ně měli vliv.

Literatura

TOUŠEK, Václav, Josef KUNC a Jiří VYSTOUPIL. *Ekonomická a sociální geografie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-114-4.

PERGLER, Jan a Martin BRUMMEL. *Švýcarsko*. 3. vydání. Praha: Freytag & Berndt, 2015. Průvodce na cesty (Freytag & Berndt). ISBN 978-80-7316-207-8.

Federal Statistical Office [online]. [cit. 2018-02-26]. Dostupné z:
<https://www.bfs.admin.ch/bfs/en/home.html>

Historie státu - Moje Švýcarsko. *Moje Švýcarsko* [online]. [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <http://www.moje-svycarsko.cz/Historie+st%C3%A1tu>

VÝMOLOVÁ, Ema. *DEMOGRAFICKÉ CHOVÁNÍ VE ŠVÝCARSKU: EXISTUJÍ ROZDÍLY MEZI JAZYKOVÝMI SKUPINAMI?*. Praha, 2014. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce RNDr. Luděk Šídlo, Ph.D.

Přílohy

rok	n.d.muži	n.d.ženy	mortalita	fertilita	natalita	migrace	počet obyvatel	přirozený přírůstek
1901	47,4	50,6	18	3,65	29	8078	3318985	37010
1902	49,1	51,7	17	3,5	29	8283	3364073	38779
1903	48,8	51,2	17,4	3,49	27	8383	3411135	34198
1904	47,9	50,4	17,5	3,44	27	8462	3453716	34010
1905	48,3	51,1	17,6	3,44	27	7794	3496188	32853
1906	49,3	52,2	16,6	3,37	27	8925	3536835	36391
1907	49,6	52,7	16,4	3,39	26	8049	3582151	35256
1908	50,8	53,9	15,8	3,28	26	7161	3625456	38548
1909	50,2	53,2	16,1	3,23	26	6007	3671165	34696
1910	51,3	54,6	15,1	3,12	25	7958	3711868	37016
1911	50	53,3	15,8	3,13	24	-10231	3756842	31701
1912	52,8	56,1	14,2	3,03	24	-10811	3778312	38094
1913	52,5	55,9	14,3	2,93	23	-11494	3805595	34330
1914	53,5	56,8	13,8	2,52	22	-12366	3828431	33701
1915	54,2	57,4	13,3	2,44	20	-13152	3849766	24021
1916	55	58,1	13	2,37	19	-11912	3860635	23037
1917	54	57,4	13,7	2,38	19	-11623	3871760	18759
1918	43,9	49	19,3	2,35	19	-11676	3878896	-2376
1919	53,9	56	14,2	2,62	19	-12556	3864844	17193
1920	53,2	55,7	14,4	2,58	21	-11319	3869481	25198
1921	56,1	59,5	12,7	2,4	21	-6129	3883360	31290
1922	57,2	59,6	12,8	2,35	20	-5953	3908521	25998
1923	58,3	61,8	11,7	2,26	19	-6000	3928566	29568
1924	57,9	61	12,4	2,21	19	-5972	3952134	24520
1925	58,4	61,4	12	2,17	18	-6148	3970682	24693
1926	59	62,1	11,6	2,07	18	-5356	3989227	25666
1927	58,5	61,5	12,3	2,05	17	-5523	4009537	20331
1928	58,6	62,2	11,9	2,01	17	-5699	4024345	21531
1929	58,2	62,1	12,5	2,02	17	-6188	4040177	18568
1930	59,3	63,5	11,6	2,02	17	-5431	4052557	22916

1931	59,4	63	12,1	1,94	17	2725	4070042	18835
1932	59,3	63	12,2	1,89	17	47	4091602	18739
1933	60,5	64,3	11,5	1,88	16	5627	4110388	20328
1934	60,8	64,9	11,3	1,84	16	2884	4136343	20471
1935	60,2	63,9	12,1	1,8	16	2797	4159698	16145
1936	61	65,3	11,4	1,74	16	2826	4178640	17316
1937	61,5	65,4	11,3	1,78	15	3138	4198782	15206
1938	62	65,6	11,6	1,79	15	3090	4217126	15214
1939	61,8	66	11,7	1,82	15	3119	4235430	14353
1940	61,4	65,7	12	2,05	15	2706	4252902	13356
1941	63	67,2	11,1	2,27	17	3139	4268964	24590
1942	63,5	67,8	11	2,4	18	-1866	4296693	31947
1943	63,6	68,1	11	2,5	19	-1733	4326774	35640
1944	62,6	67	12	2,6	20	-1653	4360681	33291
1945	63,4	67,4	11,6	2,62	20	-1638	4392319	37436
1946	64,2	67,8	11,3	2,56	20	23033	4428117	38850
1947	64,1	68,3	11,4	2,54	19	22760	4490000	36340
1948	65,1	69,4	10,8	2,44	19	24016	4549100	38084
1949	65,8	70	10,7	2,4	18	20989	4611200	35811
1950	66,6	71,1	10,1	2,3	18	11796	4668000	37404
1951	66,3	70,9	10,5	2,32	17	29749	4717200	31951
1952	67,3	71,9	9,9	2,29	17	29275	4778900	35925
1953	67	71,9	10,2	2,28	17	29555	4844100	33345
1954	67,6	72,3	9,9	2,3	17	28672	4907000	34628
1955	67,7	72,3	10,1	2,35	17	28435	4970300	34965
1956	67,7	72,6	10,2	2,41	17	27361	5033700	36339
1957	67,9	73,2	10	2,4	18	25643	5097400	39757
1958	68,5	73,9	9,5	2,42	18	25060	5162800	42140
1959	68,7	74,1	9,5	2,44	18	22604	5230000	42896
1960	68,7	74,1	9,8	2,53	18	22375	5295500	42278
1961	68,9	74,6	9,4	2,6	18	100048	5360153	48234
1962	68,5	74,1	9,9	2,67	19	81563	5508435	49197
1963	68,4	74,3	10	2,68	19	57100	5639195	53004
1964	69,2	75,1	9,3	2,61	20	20576	5749299	59281
1965	69,5	75,1	9,5	2,52	19	-1656	5829156	56288

1966	69,6	75,3	9,4	2,41	19	14494	5883788	53934
1967	69,7	75,7	9,2	2,3	18	26562	5952216	52275
1968	69,8	75,5	9,5	2,19	17	24965	6031353	47756
1969	69,8	75,7	9,5	2,1	17	20108	6104074	44518
1970	70,1	76,2	9,2	2,04	16	-17761	6168700	42125
1971	70,2	76,3	9,3	1,91	16	2275	6193064	38405
1972	70,7	76,8	9	1,81	15	19571	6233744	34853
1973	71	77,1	9	1,73	14	7829	6288168	30528
1974	71,2	77,6	8,9	1,61	13	1656	6326525	28104
1975	71,5	78	8,8	1,55	12	-57847	6356285	22540
1976	71,7	78,2	9,1	1,53	12	-54053	6320978	17104
1977	72	78,7	8,9	1,51	12	-22881	6284029	17171
1978	71,9	78,7	9,2	1,52	11	-6820	6278319	13657
1979	72,4	78,8	9,1	1,55	11	3885	6285156	14532
1980	72,3	78,9	9,4	1,55	12	17106	6303573	14564
1981	72,5	79,2	9,4	1,56	12	23677	6335243	13984
1982	72,8	79,5	9,3	1,52	12	21097	6372904	15712
1983	72,7	79,6	9,5	1,53	12	5217	6409713	12903
1984	73,4	80,1	9,1	1,52	12	11955	6427833	16108
1985	73,5	80,2	9,2	1,53	12	13837	6455896	15101
1986	73,7	80,3	9,2	1,52	12	22364	6484834	16215
1987	73,9	80,7	9,1	1,57	12	26392	6523413	16994
1988	73,9	80,8	9,2	1,56	12	33477	6566799	19697
1989	74,1	81	9,2	1,59	12	33579	6619973	20298
1990	74	80,8	9,5	1,58	13	56643	6673850	20200
1991	74,1	81,2	9,2	1,58	13	61440	6757188	23566
1992	74,5	81,4	9,1	1,51	13	40156	6842768	24608
1993	74,9	81,5	9	1,49	12	39512	6907959	21250
1994	75,2	81,8	8,9	1,48	12	30883	6968570	20993
1995	75,3	81,8	9	1,5	12	14458	7019019	18816
1996	76	82	8,9	1,48	12	-5807	7062354	20370
1997	76,3	82,1	8,9	1,47	11	-6834	7081346	17745
1998	76,3	82,5	8,8	1,48	11	1177	7096465	16380
1999	76,8	82,5	8,7	1,5	11	16149	7123537	15905
2000	76,9	82,6	8,7	2	11	20224	7164444	15930

